

Rūšiavimo žemėlapis

TIKSLAS: Skatinti mokinius imtis praktinių veiksmy dėl gamtos tausojimo per atsakingą vartojimą ir atliekų rūšiavimą.

UŽDAVINIAI:

- Supažindinti mokinius su 7R taisykle ir jos taikymu kasdieniame gyvenime.
- Ugdyti atsakingą požiūrį į aplinką ir resursų tausojimą.
- Plėtoti skaitmeninius gebėjimus, reikalingus norint efektyviai naudotis Vilniaus miesto rūšiavimo infrastruktūra.

PAMOKOS TRUKMĖ: 90 min. Veiklai įgyvendinti skiriamos dvi pamokos.

VIETA: Bet kuris Vilniaus mikrorajonas.

KLASĖ: 5, 6, 7, 8.

MAKSIMALUS DALYVIŲ SKAIČIUS: 25

METODAI: Grupinis darbas, diskusija.

REIKALINGOS PRIEMONĖS:

- **Skirtingo tipo atliekos** – jas galima parinkti pagal mokytojo galimybes, svarbiausia, kad atspindėtų kuo įvairesnių rūšiuojamų atliekų spektrą (pakuotės, rūšiuojamos standartiniuose konteneriuose; pasibaigusio galiojimo vaistai, kuriuos reikia priduoti į vaistines; tekstilės atliekos; pernaudojimui tinkantys daiktai, kuriuos galima priduoti į DĖKUI stoteles, elektronikos atliekos, pavojingos atliekos, kurios turi būti pridudamos į stambių gabaritų aikšteles, ir kt.) Atliekų pavyzdžiai – užstato sistemoje dalyvaujanti pakuotė (butelis), pasibaigusio galiojimo vaistų pakuotė, smulkioji elektronika, naudoti nebetinkama tekstilė, vis dar tinkamas naudoti drabužis arba daiktas, kosmetikos pakuotė, kurioje dar yra šiek tiek likusio produkto, švari maisto atlieka (pvz. banano žievė), piešinys, spalvintas flomasteriais, pieštukai, akvarele ar guašu (užterštas popierius.)
- **Telefonai su interneto prieiga (mokiniam.)**
- **Popieriaus lapai su atspausdintu mokytojo turimų atliekų sąrašu** (kopijų sk. priklauso nuo komandų skaičiaus.)
- **Rašikliai** (tiek, kiek yra komandų.)

TEMA / SKYRIUS DALYKO PROGRAMOJE:

- **Gamtos mokslai:** F3. Prisiima atsakomybę ir imasi veiksmų saugant gamtą ir racionaliai naudojant išteklius
- **Etika.** D3. Pateikia 1–2 pavyzdžius iš savo kasdienybės, kaip konkrečiai rūpinasi gamta
- **Biologija:** F3. Prisiima atsakomybę ir imasi veiksmų saugant gamtą ir racionaliai vartojant išteklius.

UGDOMOS KOMPETENCIJOS:

- Socialinė, emocinė ir sveikos gyvensenos kompetencija.
- Pažinimo kompetencija.
- Komunikavimo kompetencija.
- Pilietiškumo kompetencija.
- Skaitmeninė kompetencija.

PAMOKOS EIGA:

1. Įvadas. Supažindinimas su R taisykle (15 min.)

- **Mokiniai suskirstomi į 7 komandas. Kiekvienai komandai atitenka viena iš R reikšmių:**
 - **Refuse** (atsisakyti): Kodėl svarbu vengti nereikalingų pirkinių ir pasirinkti ilgaamžiuskus produktus?
 - **Reduce** (sumažinti): Kaip sumažinti atliekų kiekį kasdieniame gyvenime?
 - **Reuse** (pernaudoti): Kokius daiktus galima pernaudoti?
 - **Repurpose** (pakeisti paskirtį): Kaip suteikti antrą gyvenimą seniems daiktams?
 - **Recycle** (perdirbti): Kokie daiktai gali būti perdirbti ir kaip juos tinkamai išrūšiuoti?
 - **Rot** (kompostuoti): Kaip kompostuoti maisto atliekas?
 - **Repair** (taisyti): Kodėl verta taisyti sugadintus daiktus?
- **Praktinis uždavinys:** Mokiniai komandose aptaria gautą R reikšmę ir su ja pateikiamą klausimą. Diskusijai grupelėse skiriama 10 min.
- **Pasidalinimas su klase:** kiekviena grupė pristato savo diskusijų įžvalgas (5 min.)

2. Suskirstymas grupėmis (3 min.)

- Mokiniai susiskirsto į grupes po 3–5 vaikus.
- Kiekvienai grupei pateikiamas toks pats mokytojo turimų atliekų sąrašas (ne daugiau kaip 10 skirtingo tipo atliekų.)

3. Užduotis (15 min.)

- Grupės, naudodamosios internetiniais ištekliais, turi surasti artimiausias lokacijas, kuriuose gali išrūšiuoti turimus daiktus / atliekas. Grupės tikslas – sudėlioti draugiškiausią aplinkai ir efektyviausią laiko / atstumo atžvilgiu sprendimą.

4. Užduoties aptarimas su visa klase (10 min.)

- Mokytojas vardina sąrašė pateiktus daiktus – kiekviena grupelė pasidalina jų išrinkta lokacija rūšiavimui. Jeigu lokacijų pasiūlymai skiriasi – aptariama, kuris sprendimas labiausiai

prisideda prie išteklių tausojimo ir kartu yra efektyvus atstumo prasme.

- Mokiniais iškeliamas klausimas, kaip elgtis, jei rūšiavimo lokacija (pavyzdžiui – stambių gabaritų atliekų aikštelė) yra nepasiekiamas pėsčiomis.

5. Metas rūšiuoti (37 min.)

- Savanoris ar mokytojo paskirtas mokinys Google žemėlapiuose ar kitoje patogioje programėlėje sudėlioja efektyviausią maršrutą, kaip klasė galėtų išrūšiuoti turimas atliekas judėdama pėsčiomis (5 min.)
- Klasė kartu pasivaikščiiodama išrūšiuoja visas turimas atliekas (35 min.)

6. Refleksija grupėse (10 min.)

- Mokiniai savarankiškai reflektuoja mokymosi patirtį grupelėse, kuriose atliko užduotį pagal pateiktus klausimus (5 min.)

- 1) Ar buvo lengva rasti reikiamus atliekų surinkimo taškus?
- 2) Kokie sunkumai iškilo rūšiuojant atliekas?
- 3) Ką galėtume padaryti, kad dar labiau sumažintume atliekų kiekį?
- 4) Kaip galime įtraukti savo šeimas ir draugus į rūšiavimą?

- Kiekviena grupė pasidalina savo atsakymų apibendrinimais (5 min.)

IŠTEKLIAI PAMOKAI:

- Google žemėlapiuose, paieškoje suvedus „Tekstilės surinkimo konteineris“, rodomos konteinerių lokacijos visame Vilniaus mieste.
- Smulkiosios elektronikos surinkimo vietos.
- Pasibaigusio galiojimo vaistus priima visos vaistinės.
- Rūšiavimo atmintinė.
- Google žemėlapiuose, paieškoje suvedus „DĖK'ui stotelė“, rodomos stotelių lokacijos Vilniaus mieste, jose galime atiduoti vis dar tinkamus naudoti daiktus.